

Olika idétraditioners syn på modern genterapi

Etik och genteknik. Filosofiska och religiösa perspektiv på genterapi, stamcells forskning och kloning. 204 sidor.

Författare: Carl-Gustaf Andrén, Ulf Görman, redaktörer.

Förlag: Nordic Academic Press; 2004. ISBN 91-89116-74-7.

Recensent: Sara Sjölund, forskningsassistent, Socialmedicin, Karolinska institutet, Stockholm.

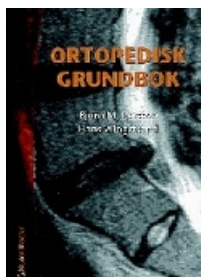
»Etik och genteknik. Filosofiska och religiösa perspektiv på genterapi, stamcells forskning och kloning« är en bok som är representativ för vår situation idag vad gäller medicinska framsteg och vår brist på självsäkerhet inför hur vi skall hantera dem. Mer specifikt behandlar den de tre gentekniska begreppen genterapi, stamcells forskning och kloning med utgångspunkt i tre av de stora världsreligionerna – judendom, kristendom och islam, men även i ett sekulärt perspektiv. Boken speglar detta pedagogiskt i sin uppbyggnad med fyra kapitel med var sin kapitelförfattare, som var och en tycks vara noga utvald för sin uppgift.

Utöver beskrivningen av olika synsätt på genteknik ges också en mer allmän bild av sekulära och religiösa perspektiv på vad det är att vara människa: vårt värde och våra begränsningar. Detta ställs även i en historisk belysning, så att ett sammanhang erhålls och läsaren får en bas för tolkning av uttalanden från religiösa och icke-religiösa auktoriteter.

Syftet med boken förstås vara att ge en etisk bakgrundsbeskrivning för de skiftande slutsatser olika idétraditioner kan nå när det gäller modern genterapi. I den finns t ex diskussionen om att »leka Gud«, frågan om när i utvecklingen från embryo man räknas som människa och vilka hennes kännetecken är. Boken är tydligt redovisande till sin karaktär, med gott om referenser. Den lämnar för en lekman – som undertecknad – en känsla

av att ha fått en struktur att förhålla sig till. Vad som dock skulle ha varit intressant vore om man hade fått ta del av också hinduismens och buddhismens tankar och resonemang i detta ämne.

Jag kan tänka mig att denna bok lämpar sig mycket väl både för den som är intresserad av just genterapi i relation till etik och för den som försöker vidga sin allmänbildning när det gäller bilder av människans roll och betydelse väl förankrade i vår västvärld och i några av de till antalet stora religionerna. Det är en förhållandevis lättläst bok, som utan att fördunkla genom förenkling bär sin läsare genom de annars ganska besvärliga frågeställningarna om när vår tillförskansade kunskap på genetikens område är tillämpbar.

Berättande introduktion till ortopedin

Ortopedisk grundbok. 80 sidor.

Författare: Björn M Persson, Hans Wingstrand.

Förlag: Studentlitteratur; 2005.

ISBN 91-44-03702-3.

Recensent: Olle Svensson, professor, ortopediska kliniken, Norrlands Universitetssjukhus; Martin Thomtén, med kand, Umeå universitet.

Det har kommit ut en sjätte upplaga av »Ortopedisk grundbok«, som i rakt nedstigande led härstammar från den legendariske lundaprofessorn Gunnar Wibergs bok från 1970. Boken är skriven på ett lättförståeligt språk och kräver av läsaren endast en grundläggande nivå av förkunskaper. Att den genomgående är skriven som löpande text, samt att nivån är så pass grundläggande, gör att den med fördel går att läsa från pärm till pärm för att snabbt skaffa sig en överblick över det ortopediska landskapet. Trevlig är också den inledande ortopediska ordlistan.

Boken är uppdelad i fyra delar. Den första, »Ortopediska sjukdomar i översikt«, har höga ambitioner och innehåller kapitel om såväl infektioner som tumörer i

mjukdelar och skelett. Förenkling och översikt är det viktigaste för novisen. Kanske skulle man vinna på att exkludera de mer sällsynta tillstånden – just i en grundbok. Det finns också ett relativt omfattande avsnitt om ledsjukdomar, med tonvikt på reumatoid artrit, jämte ett kapitel med »övriga« sjukdomar. Amputationer och proteser behandlas kortfattat men koncist.

Mer matnyttiga för nybörjaren är avsnitten om trauma och de specifika organavsnitten – ett upplägg som passar en bok i detta format och omfång bättre. Ambitionen är naturligtvis att ge en översikt snarare än specifika behandlingsråd, men några av illustrationerna förefaller föråldrade – exempelvis balanserade sträck för femurfraktur hos vuxna, och upphängningsanordning för instabila bäckenfrakturer används väl knappast längre, inte ens i mer avlägsna delar av riket. Men kapitlet lyckas ändå med att förmedla en grundläggande och medryckande exposé över olika behandlingsmöjligheter. En klar brist är dock att osteoporos – ortopedins kvantitativt största problem – nämns på bara några få rader. Fraktur är som bekant den enda kliniskt relevanta effekten av benskörhet, och alla som sysslar med frakturbehandling måste ta sitt ansvar för att minska patientens risk för att få fler frakturer.

Grundboken i ortopedi är som sagt en grundbok och kan rekommenderas för den studerande i olika vårdprofessioner som vill skaffa sig en snabb översikt över ämnet. Ett genomgående och tilltalande drag är de enkla och informationsrika teckningarna, som är värdefulla för den som börjar studera ett ämne. De fastnar på näthinnan bättre än sofistikerade anatomiska planscher och flertalet kliniska fotografier.

Sammanfattningsvis anser vi att författarna lyckats väl med sin ambition att erbjuda en berättande introduktion till det ortopediska fältet. Boken är lättläst och lättfattlig och ger i relation till bokens omfång en bred grundkunskapsnivå. Men kanske skulle boken få ännu större pedagogiskt värde för novisen om man kortade ner den ytterligare. Less is more!